

16.11.2015

Kaj/1

§ 173

Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle jätteenkäsittelytoimintaa harjoittavan HSY-enemmistöisen yhtiön perustamisesta

HEL 2015-010574 T 00 01 06

Esitys

Kaupunginhallituksen konsernijaosto esitti kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää antaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle seuraavan lausunnon:

Jätelainsäädännön muutosten ja jätevoimalan käyttöönoton myötä kaatopaikkatoiminnan osuus jätteenkäsittelyssä tulee alenemaan entisestään. Tämä aiheuttaa HSY:n jätehuollon tuottavuuden alenemisen, jos muutokseen ei HSY:n toiminnassa reagoida.

Ämmässuon alueen toimintojen uudelleenjärjestelyillä varmistetaan, että sinne tehdyt investoinnit voidaan hyödyntää täysimääräisesti ja varmistaa täten alueen mahdollisimman monipuolinen ja taloudellisesti kannattava käyttö tulevaisuudessa. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa tapahtuvalla toiminnalla on merkittävä vaikutus HSY:n jätehuollon talouteen ja siten edelleen jätehuollon järjestämisestä perittäviin jätemaksuihin.

Markkinaehtoisen rakennus- ja purkujätteen ja pilaantuneiden maiden käsittelytoiminnan osalta HSY on selvittänyt yhtiön perustamista alalla toimivan yrityksen kanssa. Tässä liiketoimintamallissa yksityinen toimija toisi liiketoimintaosaamisen ja omat materiaalivirtansa ja HSY infransa ja omat materiaalivirtansa yhteisen yhtiön kehittämiseksi.

Helsingin kaupunki pitää edellä esitetyistä syistä kuntayhtymän edun mukaisena rakennus- ja purkujätteen käsittelytoimintaa harjoittavan yhtiön perustamis- ja toimintaedellytysten jatkoselvitystä tavoitteena yhteisen yhtiön perustaminen.

Seuraavaksi tulee selvittää hankkeen juridiset reunaehdot sekä laatia varsinaiset yhtiöittämisselvitykset, joihin sisältyvät tarkemmat talous- ja rahoitusennusteet. Laajemmat yhtiöittämisselvitykset sekä luonnokset tarvittavista perustamisasiakirjoista tulee varsinaisten perustamispäätösten tekoa varten esitellä HSY:n hallitukselle 31.3.2016 mennessä.

Mikäli markkinaehtoista rakennus- ja purkujätteen käsittelyä harjoittavan yhtiön perustamiseen päädytään, tulee osakassopimuksen ehdoin tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla turvata HSY:n mahdollisuus kohtuullisin ehdoin tarvittaessa luopua osakkuudestaan kohtuulliseksi harkittavan määräajan kuluessa.

Mahdollisesti perustettavan yhtiön tulee vuosittain raportoida toiminnastaan ja sen tuloksista paitsi HSY:n hallitukselle myös jäsenkunnille mm. yhtiön markkinavaikutusten seuraamiseksi. Jäsenkunnat harkitsevat raportoinnin yhteydessä mm. sitä, vieläkö HSY:n osakkuuden jatkamiselle on perusteita. Merkittäviin uusinvestointeihin yhtiön on pyydettävä ennakkosuostumus jäsenkunnilta.

Käsittely

Esteelliset: Tatu Rauhamäki

Vastaehdotus:

Laura Rissanen:

Kaupunginhallituksen konsernijaosto esittää kaupunginhallitukselle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää antaa Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymälle seuraavan lausunnon:

Jätelainsäädännön muutosten ja jätevoimalan käyttöönoton myötä kaatopaikkatoiminnan osuus jätteenkäsittelyssä tulee alenemaan entisestään. Tämä aiheuttaa HSY:n jätehuollon tuottavuuden alenemisen, jos muutokseen ei HSY:n toiminnassa reagoida.

Ämmässuon alueen toimintojen uudelleenjärjestelyillä varmistetaan, että sinne tehdyt investoinnit voidaan hyödyntää täysimääräisesti ja varmistaa täten alueen mahdollisimman monipuolinen ja taloudellisesti kannattava käyttö tulevaisuudessa.

Helsingin kaupunki viittaa 20.10.2014 kaupunginhallituksen HSY:lle antamaan lausuntoon, jonka mukaan jätteen käsittelypalveluita tuottavan yhtiön perustaminen HSY:n tytäryhtiöksi ei ole perusteltua.

Kaupunginhallitus totesi vuosi sitten antamassaan lausunnossa seuraavaa:

”Rakennus- ja purkujätteen osalta markkinoilla on useita palveluita tarjoavia yrityksiä. HSY:n toimintamalli ei tuo markkinoille mitään sellaista toimintamallia, josta olisi asiakkaille merkittävää etua tai joka auttaisi markkinoita kehittymään tehokkaammiksi. HSY:n ei ole syytä

lähteä kilpailemaan yritysten kanssa toiminta-alueilla, joilla jo on toimivat markkinat ja riittävästi toimijoita.”

Helsingin kaupungin kanta on edelleen sama.

Edellä mainittuun lausuntoon pohjautuen Helsingin kaupunki katsookin, että markkinaehtoisen jätteen käsittelyssä ensisijainen tapa hyödyntää Ämmässuon aluetta on maanvuokrasopimuksien kautta, joissa alalla toimivat yksityiset yritykset ovat toimijoina ja HSY maanvuokraajana.

Helsingin kaupunki katsoo, että näin tulee ensisijaisesti toimia niin markkinaehtoisen rakennus- ja purkujätteen kuin myös pilaantuneiden maidenkin osalta. HSY:n tuleekin tehdä selvitys alalla toimivien yritysten keskuudessa halukkuudesta toimia Ämmässuon alueella.

Ellei yksityisten toimijoiden piiristä löydy selvityksessä kiinnostusta Ämmässuon alueen hyödyntämiseen, voidaan HSY:n toimesta toissijaisesti selvittää yhteisen yhtiön perustamista alalla toimivan yrityksen ja HSY:n kanssa.

Mahdollisissa yhteisissä yhtiöissä HSY:n omistusosuus on riskien hallinnan takia perusteltua rajata vähemmistöosakkuuksiin. Tästä periaatteesta poikkeamiseen tulee olla erityisen vahvat perustelut.

Mahdollisissa yhteisissä yhtiöissä tulee aina osakassopimuksen ehdoin tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla turvata myös HSY:n mahdollisuus kohtuullisin ehdoin luopua osakkuuksistaan kohtuulliseksi harkittavan määräajan kuluessa.

Kannattaja: Lasse Männistö

Äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Laura Rissanen vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 5

Jorma Bergholm, Otso Kivekäs, Tuuli Kousa, Silvia Modig, Kaarin Taipale

Ei-äännet: 4

Lasse Männistö, Mika Raatikainen, Laura Rissanen, Ulla-Marja Urho

Tyhjä: 0

Poissa: 0

16.11.2015

Kaj/1

Äänin 5 - 4 konsernijaosto hyväksyi esittelijän esityksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSY:n hallituksen lausuntopyyntö konsernijaostolle
- 2 HSY:n hallituksen pöytäkirjanote 25.9.2015 § 102
jätteenkäsittelytoimintaa koskevat kilpailuneutraliteettiselvitykset,
Internet-versio
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 20 k.)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Esitysehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän hallitus käsitteli kokouksessaan 25.9.2015 (90 §) jätteenkäsittelytoimintaa harjoittavan HSY-enemmistöisen yhtiön perustamista ja siihen liittyviä kilpailuneutraliteettikysymyksiä. Hallitus päätti äänestyksen jälkeen palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi ja pyytää siitä jäsenkaupunkien lausunnon. Päätöksen mukaisesti HSY:n hallitus pyytää kaupunkien lausuntoa asiasta 5.11.2015 mennessä. Lausuntopyynnön määräaika on sovittu tarvittaessa jatkettavan.

HSY:n hallitukselle tehty esitys

Jätteenkäsittelyssä on tapahtunut merkittävä muutos mm. jätevoimalan käyttöönoton ja sen seurauksena toteutuneen syntypaikkalajitellun sekajätteen kaatopaikkasijoituksen loppumisen myötä.

Vuoden 2016 alusta voimaan astuvan orgaanisen jätteen kaatopaikkasijoituksen kieltävän asetuksen seurauksena kaatopaikkatoiminnan osuus tulee vähenemään entisestään. Tämä aiheuttaa jätehuollon tuottavuuden alenemisen, jos muutosta ei huomioida HSY:n toimintaa suunnatessa ja erityisesti Ämmässuon alueen kehittämisessä.

Ämmässuon alueen toimintojen uudelleenjärjestelyillä varmistetaan, että Ämmässuolle tehdyt investoinnit voidaan hyödyntää täysimääräisesti ja varmistaa täten alueen mahdollisimman monipuolinen ja taloudellisesti kannattava käyttö tulevaisuudessa. Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksessa tapahtuvalla toiminnalla on merkittävä vaikutus HSY:n jätehuollon talouteen ja siten edelleen jätehuollon järjestämisestä perittäviin jätemaksuihin.

HSY on käynnistänyt Ämmässuon alueen toimintojen kehittämiseen tähtäävän Teolliset symbioosit-projektin, jonka tavoitteena on muodostaa Ämmässuon jätteenkäsittelykeskuksesta monipuolisia jäte ja muita materiaalivirtoja käsittelevä ja jalostava ekoteollisuuskeskus (EKOMO), joka mahdollistaa alueen tehokkaan käytön ja luo alustan yritysysteistyölle. Teolliset symbioosit-projekti toteutetaan osana laajempaa Resurssiviisas pääkaupunkiseutu-hanketta (REPA) ja sille on myönnetty Innovaatiokeskus TEKES:in 50 prosentin rahoitusavustus.

Ämmässuon alueen merkitys yritysysteistyön, uusien työpaikkojen, verotulojen ja kiertotalouden edistämisen kannalta on arvioitu suureksi koko pk-seudun kannalta. Jatkossakin alue tuottaa kunnan vastuulle säädettyt jätteenkäsittely- ja loppusijoituspalvelut.

Osana Teolliset symbioosit-projektin käynnistämistä HSY järjesti jäte-energia- ja kierrätysliiketoiminnassa mukana oleville yrityksille työpajoja, joiden tarkoituksena oli kartoittaa yritysten kiinnostusta toimia yhdessä HSY:n kanssa Ämmässuon alueen kehittämisessä. Työpajoihin osallistui useita kymmeniä yrityksiä, joista osan kanssa yhteistyöhön tähtäävät keskustelut ovat jatkuneet neuvotteluina kuluvan vuoden aikana.

EKOMO -hankkeeseen on varauduttu myös Ämmässuon yleissuunnitelmassa, joka hyväksyttiin HSY:n hallituksessa 29.5.2015. Niissä Ämmässuolla harjoitettava jätteenkäsittely esitetään jaettavaksi kolmeen erilliseen toimintoon seuraavasti:

Uusioasfaltti

Uusioasfaltin valmistusta varten HSY vuokraisi NCC:lle ns. Kuusakoski Ekoparkin tontin ja aloittaisi yhteistyön HSY:n kanssa uusioasfaltin

valmistuksessa. Maanvuokrasopimuksessa sovittaisiin yhteistyöstä mm. lämmön ja muiden infrapalvelujen käytössä, samoin vuokralaisen velvollisuudesta tutkia myös muiden kierrätystuotteiden kuin jäteasfaltin, esim. kuonan käyttöä asfaltin valmistukseen.

Pilaantuneet maat

Pilaantuneitten maiden käsittelyn osalta suunnitelma perustuu yhteistyösopimukseen, jossa HSY vuokraisi hallitilaa ja lisämaata sekä tuottaisi infrapalvelut alan toimijalle. Pilaantuneitten maiden käsittelyä Uudellamaalla tarjoavia toimijoita seitsemän, joista neljä kunnan kokonaan tai osittain omistamia. Käsittelypaikat ovat kuitenkin kaikki seudun ulkopuolella, mistä aiheutuu merkittäviä kuljetuskustannuksia. Toiminnan harjoittaminen Ämmässuolla valmiissa infrastruktuurissa antaisi siten merkittävän kilpailuedun ja olisi siten omiaan alentamaan palvelun ostajien, mm. Helsingin kaupungin, kustannuksia.

Rakennus- ja purkujätteet

Markkinaehtoisen rakennus- ja purkujätteen käsittelytoiminnan osalta HSY on selvittänyt osakkuusyhtiön perustamista alalla toimivan yrityksen kanssa. Tässä liiketoimintamallissa yksityinen toimija toisi liiketoimintaosaamisen ja omat materiaalivirtansa ja HSY infransa ja omat materiaalivirtansa yhteisen yhtiön kehittämiseksi. Yhtiö vuokraisi HSY:ltä mm. nykyisen lajitteluhallin ja käyttäisi Ämmässuon ja mahdollisesti Kivikon infrapalveluja. HSY:n enemmistöosakkuus on perusteltua yhtiön toiminnan käynnistämisessä ja alkuvaiheessa. Kun toiminta saadaan vakiinnutettua, tulee kuitenkin harkita vetäytymistä yhtiöstä, mihin on tarpeen varautua myös yhtiötä perustettaessa tehtävän osakassopimuksen ehdoin tai muulla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Muutokset rakennus- ja purkujätemarkkinoilla, käsittelytapojen muutokset ja lopputuotemarkkinoiden muutokset kaikki vaikuttavat suunniteltuun toimintaan. Suhdannevaihtelut ja rakennustyömaihin kohdistuva ohjeistus vaikuttavat jätteen saatavuuteen, samoin materiaalihyödyntämiseen ja lajitteluun ohjaava lainsäädäntö. Käsittelytavat muuttuvat, kun syntypaikalla tapahtuva lajittelu ja erottelu tarkentuu. Tavoitteeksi on asetettu, että hyödyntämisaste kasvaa vuoteen 2020 mennessä 70 %:iin. Myös materiaalihyödyntäminen lisääntyy ja uusiomateriaalin arvo nousee.

Uudellamaalla toimintaa harjoittaa kymmenkunta yritystä. Näiden keräilypisteet sijaitsevat kuitenkin kaikki seudun ulkopuolella, mikä aiheuttaa merkittävän lisäkustannuksen kuljetuksiin. Arvioiden mukaan perustettava yhtiö voisi saada n. 15-20 %:n markkinaosuuden

markkina-alueena ennen kaikkea länsiosa Uusimaasta, Kivikon kanssa laajempi.

Yhtiön perustamistoimenpiteet

Yhtiön perustaminen on perusteltua toteuttaa vaiheittain. Seuraavaksi selvitetään hankkeen juridiset reunaehdot sekä laaditaan varsinaiset yhtiöittämisselvitykset, joihin sisältyvät tarkemmat talous- ja rahoitusennusteet. Laajemmat yhtiöittämisselvitykset sekä luonnokset tarvittavista perustamisasiakirjoista laaditaan varsinaisten perustamispäätösten tekoa varten hallitukselle 31.3.2016 mennessä.

Yhtiön perustamista koskevien selvitysten taustalla on v. 2013 voimaan tullut kuntalain muutos, joka velvoittaa kunnan ja kuntayhtymän yhtiöittämään tehtävät, joita se hoitaa kilpailutilanteessa markkinoilla.

HSY:n hallitukselle esitettiin, että se kehottaisi toimitusjohtajaa käynnistämään pilaantuneiden maiden ja rakennus- ja purkujätteen käsittelytoimintaa koskevat selvitykset sekä osakkuusyhtiön perustamistoimenpiteet siten, että yhtiön perustamispäätös voidaan tehdä 31.5.2016 mennessä.

Palautuspäätös ja lausuntopyyntö

Hallitus päätti äänestyksen jälkeen (11-3) palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi ja päätti samalla pyytää asiasta kaupunkien lausunnot.

Hallituksen pöytäkirjanote on liitteenä 2.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HSY:n hallituksen lausuntopyyntö konsernijaostolle
- 2 HSY:n hallituksen pöytäkirjanote 25.9.2015 § 102
jätteenkäsittelytoimintaa koskevat kilpailuneutraliteettiselvitykset,
Internet-versio
- 3 Salassa pidettävä (JulkL 24 § 1 mom 20 k.)

Oheismateriaali

- 1 Lausunto Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle jätteen käsittelypalveluita tuottavan yhtiön perustamisesta (Khs 20.10.2014, § 1064)

16.11.2015

Kaj/1

Otteet

Ote
HSY

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Talous- ja suunnitteluosasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen konsernijaosto 09.11.2015 § 165

HEL 2015-010574 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

09.11.2015 Pöydälle

Konsernijaosto päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Ulla-Marja Urhon ehdotuksesta.

Esteelliset: Mari Puoskari ja Tatu Rauhamäki

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Timo Härmälä, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36028
timo.harmala(a)hel.fi